

pathie der Fransche natie. Maar het is een lauwe genegenheid. De betoogingen te Parijs en in andere steden beteekenen niet veel en in de verschillende partijbladen is het niet duidelijk waar te nemen wat de sterkste *movens* is: de liefde voor de vrijheid of de zucht om het kabinet te hinderen. Dit verkeert in geen gemakkelijke positie. Het mag er niet aan denken in deze Oostersche quaestie een overwegende rol te spelen; zelf een voorstel doen of een richting aangeven kan het niet. De Kamer heeft er over geklaagd dat zij al haar inlichtingen uit Engelsche bron moest putten en zoo is de regeering er toe gekomen het Engelsche blauwboek te laten volgen door een Fransch geelboek. Daaruit is gebleken dat de minister Hanotaux de Fransche politiek in het Oosten keurig netjes heeft geleid; dat hij er ook wel eens een succesje in behaald heeft en dat hij zeer goed thuis is in diplomatieke vormen en taal. Maar tevens kwam aan het licht, dat er van voorgegaan van Frankrijk in het Oosten in de laatste jaren ook maar in geen enkel opzicht sprake is geweest, en dat, als er nog eens iets op Frankrijks initiatief bereikt is — zooals de doorzetting van het proces tegen de moordenaars van pater Salvator — dit voor geen gering deel is toe te schrijven aan den persoonlijken invloed van den ambassadeur te Konstantinopel Cambon.

Hanotaux heeft de geschiedenis van Richelieu geschreven. Hij is een bekwaam Staatsman, maar, al mocht hij er de man naar zijn, alles verhindert hem een moderne Richelieu te worden. Rusland heeft de Republiek de hand gereikt en haar weer naar de eerste rij der Europeesche mogendheden geleid. Maar daar staat zij nu ook, in het gelid. Zij kan geen pas naar voren of naar achteren doen zonder dat Rusland toekijkt. Zij heeft aan dat rijk ontzaglijk veel te danken, maar in deze dagen is het eerst recht uitgekomen hoezeer zij door de *alliance* gebonden is. Want tot nog toe heeft zij, buiten de Russische sfeer handelende, haar eigen zin kunnen doen en, waar zij met Rusland samenwerkte, zich althans een schijn van zelfstandigheid weten te geven. Nu echter zwijgt Rusland. Het is volstrekt niet duidelijk wat het eigenlijk wil: het Ottomansche rijk in zijn geheel handhaven of de Grieken helpen Kreta ervan los te maken. De Republiek kan dus niets doen dan wachten en, terwijl anderen handelen, raakt zij haar invloed kwijt.

De heele beweging komt Rusland waarschijnlijk zeer ongelegen. Het is nog niet klaar in Oost-Azië; het heeft zijn spoorweg door Siberië nog niet; de Tsaar is nog zoo jong en er is pas een nieuwe minister van buitenlandsche zaken. Als dat alles mettertijd beter geworden is, zal het ongetwijfeld geen vinger uitsteken om Turkije overeind te houden. Het heeft een verandering in Zuid-Oostelijk Europa dringend noodig, zooal niet om zich het bezit van Konstantinopel dan toch zeker om zich den vrijen uitgang uit de Zwarte Zee te verzekeren. Het is de russificeering der Balkanstaten of althans de overheersching van het slavische element aldaar jaren lang aan het voorbereiden geweest. Maar het heeft nog tijd noodig en het weet te wachten. En nu dreigt daar op eens een stuk van Turkije te zullen worden losgescheurd door een land, aan welks hoofd een innig bevriend en nauwverwant vorstenhuis staat.